

2018

M.A.

Semester -IV

SANSKRIT

PAPER-404

Subject Code-12

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

The figures in the right-hand margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Illustrate the answer wherever necessary

Group-A

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेनैव समाधेयाः

1. एकः प्रश्नः समाधेयः -

10

क) कुन्तकसम्मतं शास्त्रीयप्रयोजनमालोच्यताम् ।

ख) का नाम वक्रोक्तिः ? कतिविधा सा ? कुन्तकमतमनुसृत्य वक्रोक्तिलक्षणं व्याख्यायताम् ।

2. सप्रसङ्गं व्याख्यायताम् – 7

क) धर्मादिसाधनोपायः सुकुमारक्रमोदितः ।

काव्यवन्धोऽ भिजातानां हृदयाह्लादकारकः ॥

अथवा

ख) वाच्योऽर्थो वाचकः शब्दः प्रसिद्धमिति यद्यपि ।

तथापि काव्यमार्गोऽस्मिन् परमार्थोऽयमेतयोः ॥

3. एकः प्रश्नः समाधेयः -- 10

क) काव्यमीमांसाकारेण कवीनां कति भेदा अङ्गीकृताः ? तत्र को वा रसकविः ? कविविभागेषु कोऽवरः ? सोदाहरणं विलिख्यताम् ।

ख) काव्यमीमांसानुसारतः काव्यकारणम् आलोच्यताम् ।

4. सप्रसङ्गं व्याख्यायताम् –

क) त्रिधा च सा स्मृतिः मतिः प्रज्ञेति ।

7

अथवा

सततमभ्यासवशतः सुकवेः वाक्यं पाकमायाति ।

5. त्रयाणामुत्तरं प्रदेयम् -

3×2

- क) 'अलङ्कृतिरलङ्कार्यम्' इत्यत्र 'अलङ्कृति' इति पदेन किं बोध्यते ?
 ख) 'अपोद्धृत्य' इति पदस्य कोऽर्थः ?
 ग) मनसः एकाग्रता कीदृशी ?
 घ) तिङ्वृत्तिः कतिधा ?

Group-B

1. यथाभिमतं एकः प्रश्नः समाधेयः -

12

- क) अथातो ब्रह्मजिज्ञासा इति सूत्रे प्रयुक्तस्य ब्रह्मजिज्ञासापदस्य तात्पर्यं स्फुटी-क्रियताम् ।
 ख) 'जन्माद्यस्य यतः' - इति सूत्रे 'अस्य' इत्यनेन किं बोध्यते । यतः इत्यस्य कोऽर्थः सर्वविशय सूत्रस्याशयः प्रतिपादनीयः ।

2. सप्रसङ्ग व्याख्यायताम् -

5×2

- क) 'अथातो ब्रह्मजिज्ञासा' ।
 ख) 'शास्त्रयोनित्वाद्' ।
 ग) 'तत्तु समन्वयात्' ।

3. स्वाभिमतमेकः प्रश्नः समाधेयः -

10

- क) शाब्दीभावना यथायायं निरूपणीया ।
 ख) अर्थसंग्रहदिशा विनियोगविधेः स्वरूपं निरूपणीयम् ।

4. कायोश्चिद द्वयोः टिप्पणी प्रदेया -

4×2

क) धर्मः ।

ख) अधिकारविधिः ।

ग) अर्थवादः ।

—o—